

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szeredán 10. Oktoberben 1787.

A' Kétfejű Sás Szárnyai alól.

A zon Austriai Belgiumi szomorú és veszedelmes bel-
ső nyavallya, mellynek erőszakos orvoslása igen
szomorú következtésekkel láttatik vala fenyegetődni,
a' tapsalásnak és öröm-kiáltásnak kedves hirtelen hang-
jára változván, azok a' Hazafiak, kik tegnap az en-
gedetlenségnek bofzszuálló köntösét és fegyverét nyil-
vanságosan viselik vala, már ma ezeket le-rakván,
öröm tapsolások között kiáltják: Eljen II-dik József
a' mi édes Atyánk 's örökös Fejedelmünk! De minek-
előtte ezen hirtelen támodot öröm-kiáltásról bővebben
íránk, lássuk az ezt meg előzett zenebonának némelly
környülállásait, mellyekről Brúszszelből udósíttatunk.
Midőn már annyira lépett volna a' zenebona, hogy a'

M m m m

Brúsz-

Brüszfelbe bé-költözött és az erőszaktételeire ké-
 szen álló F. Császári Hadi-nép csak utolsó tsatázó
 jel-adásra figyelmezne, ama nagy költseflégű Fő-*Ve-*
zér és mostani all Kormányozó Úr G. *Murai* meg-
 nem engedé a' hadi-népnek, hogy erőszakra nyúlja-
 nak, hanem a' vérontásnak el-kerülésére, és olly fok
 ember életének meg-tartására bámúlásra meg-rettent-
 hetetlen bátorsággal, a' vérrel fenyegetődző zenebo-
 nás fokoságnak közepette élete kotzkáztatásával az
 úgy nevezett Király-piattza, és a' zenebonás fokoság-
 tól körül-vétetett Tanátsházhoz menvén, bizonyoslá-
 tévé a' népet, hogy az ő Felsége kegyelmes atyai
 végezése meg-érkezett légyen; azért ennek ki-hírde-
 téséig tsendefednének; melly meg-is lévén, a' múlt
 hónapnak 21-dikén öszve-gyüle a' Párt-ütök' ferege
 a' város nagy piattzán fegyver és hadi-köntös nélkül,
 hól a' Fő-Kormányozó G. *Murai* Úr mind a' Státu-
 foknak, mind a' zenebonás Polgári feregnek meg-mu-
 tatá a' F. Császár kegyelmes végezését, mellyszerént
 minden eddig vólt szabadságokban, Privilegiumaikban
 és Törvényeikben (valamint a' Polgári-társaságra,
 úgy az Ekklesiára és Papokra nézve) meg-hagyatnak
 és erősítettnek; melly leg-ottan nyomtatásban ki-is-
 osztaték. Alig tétetheték ezen kegyelmes végezés kö-
 zönséggé, leg-ottan a' fellegekig ér vala ezen öröm-
 kiáltásnak bámúlásra méltó hangja: Eljen a' mi édes
 Atyánk és örökös Urunk *II-dik József!* harangozni
 kezdének az egész városbéli minden harangokkal, a'
 Templomokba menének, és *Te Deum laudamus*
 éneklének. Egész éjszaka az öröm lövöldezés meg-
 nem szüinvén, ennek meg-illésére, az oda való nem-
 zet' szokása szerént egész éjszaka, a' városnak minden
 szegleteiben világosító tüzet égetvén, csak ezen örö-
 möknek pompája 100 ezer forintnál többbe került csak

az edgy Brűszfelnek. Ezen öröm-kiáltás és pompa, nem tsak Brűszfelben, hanem az egész Tartományban mindenütt hasonló érzékenységgel és tzerémóniával mene végbe, harang, ágyú, és műsika szó között: a' mint az Antverpiából jött levelek-is bizonyítják. — Nyugszik hát edgyfelől már az Austriai hadimenydörgés; de kéttség kívül más felől annál keményebb lángal fog tüzet okádni. A' mi F. Monárkhánk ugyan-még a' maga képében a' Török ellen hadat nem izent; mert még a' Törökkel lévő frigynek idejéből-is, a' német írók szerént 2 esztendőök vagynak hátra; de világoson meg-izente, hogy a' maga frigyos Tsászárnéjának 80 ezerből álló fegíttő seregét fogna elmúlhatatlanúl adni, és a' maga határ-széleit leg-keményebb örízet alatt fogná tartani: a' honnan, ha a' Török Udvar ezeket úgy találná nézni, mint ellenséges dolgokat, a' tsatázó piatzat éppen nem hátrálná.

Alig érkezék-meg a' maga útazásából a' múlt hónapnak 20-dikán a' F. Monárkha *Ferentz Fő-Hertzeggel* Bétsbe, midön a' már elkészített Levelekkel edgynehány Kurir útnak indíttatván, a' már útozó parantsolatot vett Hadi-sergek-is leg-ottan Magyar Országfelé útnak indíttatának, és már a' múlt hónapnak 24-dikán a' F. Tsászárnak tulajdon maga Tábori készületeinek-is némelly része le-küldetett vala. Bizonyosnak írják, hogy *Feldmarsal Laudon* a' Tseh Országban és Morvában lévő Tábornak Fő-Vezére lészzen, a' Magyar Országban fekvő minden Táboroknak pedig fő-igazgató Vezére *Feld. G. Laszi* lészzen, az ő Felsége tulajdon maga leg-főbb vigyázatata alatt, 30 ezer forint fizetéssel és 12 ezer forint asztali fizetéssel; mind-

mindhogy *Feldmarschal G. Hadik Úr* ő *Excellentziájának* hosszú és terhes hadi-szolgálatyaiért erőteljes öregsége ezen tereh alól fel-szabadított. — *Sléviában* és *Morvában* 830 szolgákat és 1660 lovakat, *Auftriában* pedig 520 szolgákat és 1012 lovakat kelletik adni a' hadi-készületeknek le-költeztetésekre. — *Egész Molduva* és *Oláh Ország* tsendesség nélkül szukölködik, a' *Török* véghetetlen hadi néppel töltette-meg, mellyek a' *F. Ts.* és *Királyi* határ-széleken is ottan ottan nyűsögnek, noha az *Auftriaiakkal* való tsatázásról semmit tudni nem akarnak. — A' *Muszka Minister Bulgakov Úr* még-is a' 7 toronyban tartatik. — *Edgy Felséges Rendelésnek* közönséges ereje szerint, a' *F. Ts.* és *Királyi* minden *Birodalmokban* az élésre tartazó dolgoknak, ú. m. a' *Gabonának* és *szarvas-marháknak*, vagy *fertéseknek* juhoknak *külső Országokra* való ki-vitelek 's *hajtások* keményen meg-tiltattott. — — — — — A' *Nemes Magyar Királyi Testörzők* fergebéli *Tiszt Urak* már a' múlt *Vasárnap* külömb külömb-féle *Regementek* *Tiszti* köntöflében jelenének-meg a' *Gárdában* lenni szokott *Isteni tiszteleten*, hól a' *mostoni Fő-Kapitány*, *Hadi-Fő-Vezér Gróf Károly Úr* ő *Excellentziája*-is *Gárda Uniformában* meg-jelenvén, az *Isteni szolgálat* után öszve-gyült *Urakat* illy *Fő-Vezéri* szokkal illeti vala: ne tsak arra vigyázzanak az *Urak*, hogy *Kapitányok* 's *Májórok* lehessenek, hanem arra, hogy *Vitéz Elejeknek* halhatatlan hadi dí séretjeket fenn-tarthassák, *Hazájokhoz* é *F. Királyokhoz* való örökös hívségeket megbizon íthassák. *Ezen Fő-Kapitány Urat* az egész *N. K. T* störző fereg igen különös örömmel, ízeretettel és tisztelettel tekinti; mindhogy azokhoz ottan ottan bémegy, egész leereszkedéssel beszél velek, őket meghalga-

ja, és azoknak minden részben lehető boldogulásokat munkálodja. — Azok a' Hadi-fergek, mellyek a' Magyar Országi Táborra menendők, és még meg-nem érkeztenek minyájon útban vagynak a' Pattantyús Regementeken kívül, kik minden órán indulandok, és a' keményebb tüzet magokkal vivendők. — A' múlt héten Pénteken és Tsötörtökön fegyverrel halmazott 9 szekerek jövének-ki a' Bétsi F. Ts. és Királyi fegyveres házból. — Hertzeg *Eszterházi*, ki nem régebben a' maga szolgálatjából nyugadalomra lépe, életének további idejét, minden közönséges hivatalak folytatásán kívül, a' maga jószágában kívánnya végzeni. — — — — — Nem régebben 2 Tsászári Tisztek jelentették magokat a' Monárkhánál, hogy ők az ő Felsége engedelmével szabad-ferget fognának, mind Molduvából szökő Török jobbágyokból állítani, mellyről azt beszélik, hogy a' Monárkha meg-is engette legyen ezeknek. — „Felséges Uram! én ezüftet tudok tfinálni.“ Ezen szókkal szólíttá-meg a' napokban a' Monárkhát edgy esmeretlen idegen ember a' Kontrollórgangban. Annál szerentséfebb vagy, barátom, felel ő Felsége nevetve, vid tsak a' penzverő-házhoz, ott képsz pénzt kapsz érette. Meg-tselekfzi az ember, oda viszi az ezüstyit, 16 lóthnak talál-tatik, és mind újj huszafokkal ki-fizettetik. Próbálja gyakran a' dolgot, és mindenkor újj pénzt hoz az ezüstért. Minthogy mindég újj pénzel fizetett, és éjszakánként dolgozott, a' több ugyan azon házban lakoktól azzal vádoltatik nem fok idő múlva, hogy hamis pénz tfináló, el fogatik, és halálos fogságba vet-teik. It tsak hamar meg-bizonyítja honnan végye az újj pénzt; de a' Tisztviselőktől arra-is kényszerítte-tik az ezüftet honnan veszi? 's hogy tfinálja? de ezt

ki-

ki-nem vehetik belőle ; mert ő mindenkor a' Monárk-
hától nyert szabadságával áll-elé , hogy néki meg-en-
gedte , hogy ő a' maga mesterségének hasznát vehesse.
Nagy embereket mondanak vele edgy tárfaságban len-
ni , és szabadulását munkálodják.

H o l l á n d i a.

Most jútott ezen edgyesült Tárfaság az időnek
azon óhajtott punktumára , mellyben azon belső-nya-
vallyából , mellyben már 7 éfztendőknek el-folyása
alatt 'Sinlödven , tsak nem el-vézfz vala , ama nagy
hírű Doktor' Hertzeg *Braunsvájg'* hathatós orvasi mes-
tersége által 7 napok alatt annyira orvosoltatott , hogy
azon testben , mellyben már minden izek és tagok edgy-
mással ellenkezni láttatának , elébbi edgyeffégekre
vizfza-vitetnek. — Hafzfzos vólna ezeknek mostani
környűállásaiknak olvasásával terhelni az érd. Közön-
séget , azért ezeket jegyezzük-meg : Rotterdám Vá-
rossa , melly Amsterdám után leg-hatalmasobb Város
Hollandia Tartományában , midön érzette vólna a'
Pruszfziai sáfrány illattyát , követeket küldé Hertzeg
Braunsvájg eleibe , 's azt izené , hogy a' Város kapui
néki és az ő népének bé-fogadására nyítva vagynak ;
készek mindeneiket a' régi lábra állítani , és kérék
edgyfersmind a' Hertzeget , hogy méltóztatnék őket
jó-karban állítani. A' Helytartó *Orániai* Hertzeghez-
is ugyan akkor Követtyeik által azt izének , hogy
méltóztatnék ő Hertzegsége azon hadi-igazgatást , melly
a' Hollandiai Státus által el-vétetett vala tölle , me-
gínt vizfza-venni , és a' maga előbbeni állapottyára
vizfza-térni. A' mi Amsterdám Vároffát illeti , itt a'
Há-

Hágából, Utrekhtből és másunnan ide szaladott kisebb és nagyobb emberek fokaságától alig lehet a' Városban meg-fordúlni. Még ezen Város a' Prufzszustól meg-nem vétetett, noha némelly levelek azt írták vala felölle; mert a' hazafiak a' múlt hónapnak 18. 19. és 20-dikán vízzel vették vala hirtelenséggel körül; de a' melly most az időnek járása szerént, nem olyan ellent-álló fall lévén, hogy a' Hertzeg Braunsvájgot a' maga tzeljában meg-akadályoztathatná; reményjük, hogy ezek-is a' vízi betegségből minden órán meg-gyógyíttatnak, és az arany pénzű halak halóba kerülnek; sőt már az Amsterdami Tanátsban azon tanakoztanak, hogy vallyon a' Városnak fel-adására nézve az *Orániai*, vagy Braunsvájgi Hertzeggel végezzenek; mellyet a' maszlagos nép öszve-tódúlt fokosága meg-tudván, azzal fenyegetik vala a' Tanátsot, hogy mihelyt fel-adnák a' Városet, leg-ottan tüzet adnának az egész Városnak és hammuvá tennék; de ezeknek-is meg-tsendefedik a' vérek, mihelyt Prufzszus érvágó vasra kerülnek. A' Hollándiai Polgárok, miólta A. Belgiumban tsendefleg uralkodik feregenként költeznek által, és fok kintset viznek oda magokkal; a' honnan A. Belgiumnak belső zenebonájának le-tsendefedése ki-mondhatatlan hasznat okozott a' Hazának, Hollándia pedig mind az efféle ki-költözéssel, mind a' viznek fok helyekre való bé-botsáttásával, és annyi idegen népnek tartásával 7 esztendeig tartott zenebonája után úgy meg-gyengül, hogy még az Unokájok is fogja tapasztalni. A' Prufzszus nép igen betsületesen viseli magát azon a' földön; azonban az iszomnak és eszemnek semmit sem kedvez: meg-válik ott maradnak-é a' télen? midön a' meg-fogyott víz könnyebb bé-menő útot nyít Amsterdámba.

T Ó L D A L É K.

Tegnap előtt méltóztaték ő Felsége az itthon maradt Lengyel Testőrzökről olly rendelést tenni, mellyszerént ezek a' N. Magyar Királyi Testőrzök házába fognak költözni, és Fő-Vezér G. Károli Úr ő Excellentiája alatt a' Magyarokkal edgyütt fognak mind addig lakni, míg nem a' békefűg megint helyreáll. — Hadnagy *Pellei* és Had. B. *Radák* a' Székely Huszárokhoz mennek, Had. *Hegedüs Gréfenhez*, Had. *Újházi Alvintzihez* Had. *Deák* és *Klofius G. Károli* hoz. Ezen Gárda Tisztek változtatták előbbi helyeket. — Bukovinában 50 ezer emberre való esztendei élést gyűjtenek, Temesvárt pedig a' parantsoltatik, hogy mindennek esztendei élése legyen készen.

Olasz Országban a' Pármái Hertzegségben az Eretnek-nyomozosfék (inquisitio) melly ezen mostan uralkodó Hertzegnek attya által 1769-ben el-töröltetett vala, megint fel-állott. A' fő Inquisitornak tett *Domokos* szerzetebéli Pap *Vintzentz Julián Motzoni* erről nem régiben olly parantsolatott ada-ki, mellyszerént azok, valakik valakiről tsak lek-kissebb eretnekséget-is tudván, edgy hónap alatt bé-nem adják, valamint az egyedül idvezíthető Ekklesiából, úgy a' meny-országból *cum summa infamia* katzeroztatnak. Nem de nem kemény igék-é ezek? Ennek a' szegény Sz. István temploma mellett Olvasot áruló öreg-aszszonynak Pármába kék vinni a' maga aruját, itt bizonyon hamarébb el-adná, mint Bétsben: ezt veti utánna a' német író.